

การสำรวจนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศเพื่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ
เรียนรู้ของบุคลากรที่สอนด้านสาธารณสุขของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
A SURVEY OF THE BEST TEACHING LEARNING INNOVATION FOR TRANSFORMATIVE
LEARNING PROCESSES AMONG UNUNIVERSITY PUBLIC HEALTH
INSTRUCTORS IN THAILAND

อรุทัย อับดุลหะ¹; สุปรีชา แก้วสวัสดิ์²; พัฒนศักดิ์ คำภณีจันทร์³;
เพียงจันทร์ เสวตศรีสกุล⁴; คุณิ่งอค์ ลีย์⁵

Ornruethai Abdulla¹; Supreecha Kaewsawat²; Patthanasak Khammaneechan³;
Peeungjun Sweatsriskul⁴; Cua Ngoc Le⁵

Corresponding author, e-mail: ornruethai.abdulla@gmail.com

Received: March 29, 2021; Revised: May 20, 2021; Accepted: June 02, 2021

บทคัดย่อ

การสำรวจนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศเพื่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของบุคลากรที่สอนด้านสาธารณสุขครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาบุคลากรที่สอนด้านสาธารณสุขในสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทั่วประเทศ ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้สอนกลุ่มวิชาชีพสาธารณสุขที่สอนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ระหว่างปีการศึกษา 2555 – 2559 จำนวน 850 คน ตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ www.best4trans.com จำนวน 15 ข้อ และคัดเลือกผู้ที่ตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่มีรูปการเรียนการสอน จำนวน 10 ราย เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลระหว่าง เมษายน-ตุลาคม 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามออนไลน์ที่ตอบด้วยตนเองและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา ความเชื่อมโยงตามกรอบที่ผู้วิจัยกำหนดผลการศึกษาค้นหาบุคลากรในมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขทั่วประเทศ ที่มีคะแนนการจัดการเรียนการสอนคะแนนเต็ม 10 พบว่า บุคลากรมีคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนการสอนภาพรวม 8.10 (SD = 0.78) สามารถสร้างให้บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.74 (SD = 0.91) รองลงมาคือการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.64 (SD = 1.27) ส่วนการสร้างให้บัณฑิตสามารถทำวิจัยเชิงประจักษ์มีคะแนนน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.67 (SD = 2.20) ส่วนการค้นหาวีธีการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง พบว่ามีการสอนในรูปแบบการใช้นวัตกรรมร่วมสอน (Kahoot) การสอนแบบ class based (บทบาทสมมติ) และการสอนแบบการใช้ชุมชนเป็นฐาน การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันควรมีความหลากหลายตลอดทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชั้นเรียนจะทำให้พัฒนานักศึกษาได้มากขึ้น

คำสำคัญ: บุคลากรด้านสาธารณสุขศาสตร์; การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้; นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศ

¹อาจารย์ ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{2,3,4,5}อาจารย์ ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ABSTRACT

A survey of the best teaching learning innovation for transformation learning processes among university public health instructors aimed to find the instructors teaching public health in educational institutions who have innovative public health teaching and learning to achieve excellence nationwide. The studied population was 850 public health professional instructors teaching at a university in Thailand during the academic year 2012 - 2016. They had to answer an online questionnaire via www.best4trans.com numbering 15 items after they were selected to be the sample for in 2nd step, found that only 10 instructors have the best teaching-learning innovation for transformation learning processes. They were interviewed by in-depth interview technique about their teaching process. The interview process was conducted between April-October 2017. The studied instrument consisted of an online self-administered and in-depth interview. The descriptive statistics consisted of frequency, mean, standard deviation, and qualitative data by content analysis technique. The results of seeking the instructors having the best teaching –learning innovation in public health institutions, Thailand who had teaching results at a full 10 scores, found that the whole of mean score was 8.10 (SD =0.78), creating the most talented graduates was team work (mean 8.74 (SD = 0.91), respecting for the dignity of humanity (mean 8.64, SD =1.27), creating of graduates to perform empirical research had the lowest score (mean 6.67, SD = 2.09), and creating new knowledge (mean 7.21, SD = 2.20). Regarding finding the best teaching-learning innovation for transformative learning processes, the instructors used innovation, collaborative teaching with cooperative learning (Kahoot), class-based teaching (role-playing), and community-based teaching. This study recommended that the teaching and learning styles to lead to a transformation in the modern era should be diverse and use technology in the classroom to improve the student's development.

Keywords: Public Health Professional Instructors; Transformative Learning Process; Best Teaching-Learning Innovation

บทนำ

โลกแห่งการศึกษาเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาจึงต้องก้าวตามให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้แต่การจัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขที่แต่ละสถาบันการศึกษาต้องอภิวัฒน์การเรียนการสอนเพื่อสร้างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีความสามารถได้มีโอกาสรับใช้สังคมให้ทันกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (สุวณี อึ้งวรากร, 2558) เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรด้านนี้ให้มีศักยภาพมากขึ้นก็จะเป็นกำลังคนด้านสุขภาพและทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญในระบบสาธารณสุขต่อไป (Altobelli, 2017) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) จึงเป็นแนวทางสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนให้ได้รับความท้าทายต่อโลกทัศน์ของตนเอง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่าและโลกทัศน์ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงของตนเองได้ (วิจารณ์ พานิช, 2558)

การจัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขจึงต้องมีความตื่นตัวที่จะเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่รู้เท่าทันการต่อเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม การเพิ่มขึ้นของประชากรโลก การเพิ่มขึ้นของสถิติการเจ็บป่วยของโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ โรคอุบัติใหม่ โรคระบาดที่มีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมทางสุขภาพของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งบุคลากรที่สามารถสนองตอบต่อปัญหาโรคภัยที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตข้างหน้าจะเป็นใครไป

ไม่ได้ได้นอกจากบุคลากรสาธารณสุขที่เป็นอาชีพหนึ่งในวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการสุขภาพ ทั้งมิติในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (องค์การ ประจันเขตต์, 2557) การสร้างบุคลากรด้านนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดจากจิตสำนึกในการบริการและการดูแล ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นควรมาจากพื้นฐานในตนเองของบุคคลเหล่านี้ด้วย จึงควรเริ่มต้นจากการที่บุคคลเผชิญหน้ากับสถานการณ์ในชีวิตที่ขัดแย้งอย่างลึกซึ้งจนเกิดเป็นวิกฤตที่ดูเหมือนจะหาทางออกไม่ได้ เพราะคำตอบเดิม ๆ การรับรู้โลกแบบที่เคยมีอยู่ไม่อาจใช้แก้ปัญหาได้อีกต่อไป เมื่อนั้นเองหากบุคคลนั้นหันมาตั้งคำถามกับชุดความเชื่อเดิมอย่างจริงจังและเริ่มใคร่ครวญในตนเองตลอดทั้งสิ่งต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งก็จะสามารถทำให้ตระหนักรู้ได้ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Mezirow, 1991)

กระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงจึงจะเริ่มต้นขึ้นและสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนย้ายกรอบการอ้างอิงเชิงการให้ความหมายของตนเองที่รุนแรงได้และไม่อาจกลับคืนสู่สภาพเดิมได้อีกต่อไป กล่าวได้ว่านี่คือการก้าวข้ามแบบแผนเดิม ๆ ไปสู่การมีแบบแผนใหม่ที่ควรวอมแบบแผนเดิมไว้ด้วยกันจนทำให้บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ (ประเวศ วัชรี, 2547) การจัดการเรียนการสอนที่ดีในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาด้านสาธารณสุข ควรพัฒนาให้ผู้เรียนก้าวข้ามการแสวงหาความรู้แบบพื้นที่ให้ความสำคัญแต่เฉพาะตัวเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ด้วยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นถึงเป้าหมายและคุณค่าของการพัฒนาการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเดิมและควรศึกษาให้ครอบคลุมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมโดยรวมได้ด้วยการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Perspective Transformation) หรือกรอบความคิด (Paradigm) หรือกรอบอ้างอิง (Frame of Reference) อันเป็นฐานรากของชีวิตให้ผุดขึ้นเป็นมโนธรรมสำนึกใหม่บนหลักการที่ถูกต้อง (Principle-based Conscientization) (สถาบันเพื่อการพัฒนาการศึกษาภาคพื้นเอเชีย, 2557) การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์จึงสำคัญในยุคปัจจุบันที่สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขจะต้องพัฒนา

ฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานอย่างลึกซึ้งในตนเองจะส่งผลให้ผู้เรียนนั้นเกิดการบ่มเพาะคุณงามความดีอย่างใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นสิ่งที่คาดหวังได้และทำให้เกิดขึ้นได้ การจัดการเรียนการสอนแบบ Transformative learning คือหนทางที่สำคัญหนทางหนึ่งในการสร้างความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (สมสิทธิ์ อัสตรินิ และกาญจนา ภูครองนาค, 2555) ด้วยบริบทที่สำคัญแห่งการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสำรวจแนวคิดกรรมและวิธีการที่เป็นเลิศเพื่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรในสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขทั่วประเทศไทย เพื่อให้ปรากฏวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ปรากฏที่นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ถูกพัฒนาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ค้นหาบุคลากรด้านสุขภาพในสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขทั่วประเทศ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
2. ค้นหาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
3. นำเสนอรูปแบบวิธีการสอน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้เนื้อหาครอบคลุมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กรอบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 -2559 วิธีการสำรวจผ่านระบบสารสนเทศด้วยการส่งลิงค์ www.best4trans.com ผ่านทางอีเมลล์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อค้นหาวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศของบุคลากรผู้สอนด้านสาธารณสุขที่สอนของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้วยวิธีการสำรวจ 2 รูปแบบ คือ การสำรวจแบบเปิดกว้างให้ผู้สนใจแจ้งข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ที่ตอบด้วยตนเอง และแบบสัมภาษณ์ระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเฉพาะการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้ประชากรที่เป็นบุคลากรที่จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในช่วงปีการศึกษา 2555 – 2559 จำนวน 850 คน บุคลากรทั้งหมดนี้ตอบแบบสอบถามออนไลน์เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยส่งไปให้ทางอีเมล หลังจากนั้นที่ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ที่ตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่นักศึกษาเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยวิธีเจาะจงตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นผู้สอนที่ประสงค์และเต็มใจให้ข้อมูลวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดี และต้องได้รับการรับรองจากคณบดีของคณะหรือสำนักวิชาที่สังกัดอยู่ จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์พบว่า มีบุคลากรที่สามารถให้ข้อมูลเพื่อเป็นวิทยาทานในการจัดการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 คน ที่มิวิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ระหว่างเดือน เมษายน-ตุลาคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบสอบถามออนไลน์ที่ใช้เก็บข้อมูลในระยะที่ 1 เพื่อสอบถามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศด้านสาธารณสุขกับกลุ่มบุคลากรที่สอนด้านสาธารณสุขในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จำนวน 850 คน ประเด็นด้วย 2 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 แบบสอบถามออนไลน์ที่ตอบด้วยตนเอง เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 15 ข้อ
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวิธีดำเนินการ ข้อจำกัด อุปสรรคและการแก้ไขในการเตรียมการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และการนำเสนอผลลัพธ์ไปใช้ประโยชน์
2. แบบสัมภาษณ์ในระยะที่ 2 สำหรับบุคลากรที่จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขที่ประสงค์จะให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนที่ดีและผ่านการรับรองจากคณบดีของคณะหรือสำนักวิชาที่สังกัดอยู่ จำนวน 10 คน เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการวางแผน การเตรียมการและเทคนิคจัดการเรียนการสอน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการอนุกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุดที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2559 เลขที่ COA NO.187/2559

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ที่ตอบด้วยตนเอง ซึ่งข้อคำถามถูกพัฒนาจากคุณสมบัติการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 15 ข้อ โดยระบบออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ www.best4trans.com ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ โดยกลุ่มเป้าหมายทั้ง 850 คนจะได้รับการแจ้งลิงค์ข้อมูลไปยังอีเมลทุกคนเพื่อแจ้งเตือนการส่งลิงค์ผ่านทางอีเมล

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกบุคลากรที่สามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่มีการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นบุคลากรที่คิดพบดีพิจารณาเห็นชอบว่ามีการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคั้งนี้และผ่านการพิจารณาของทีมนักวิจัยว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงดำเนินการคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเปลี่ยนแปลง หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกรูปแบบการเรียนการสอนฯ รวมทั้งการบันทึกภาพและเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เอกซ์เซล (Microsoft Excel) ด้วยสถิติเชิงพรรณานำเสนอด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา ความเชื่อมโยงตามกรอบที่ผู้วิจัยกำหนด

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการสำรวจจนวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศเพื่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้เก็บข้อมูลบุคลากรที่สอนด้านสาธารณสุข พบว่า

1. บุคลากรที่สอนในสถาบันที่จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขทั่วประเทศ มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 10 คน จากประชากรทั้งหมด 850 คน ที่สามารถผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถเป็น Transformative Learner มีคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนการสอนภาพรวมเท่ากับ 8.10 (SD = 0.78) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างบัณฑิตให้มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.74 (SD = 0.91) รองลงมาด้านการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.64 (SD = 1.27) ส่วนการสร้างบัณฑิตให้สามารถทำวิจัยเชิงประจักษ์มีคะแนนน้อยที่สุด 6.67 (SD = 2.20)

2. วิธีการสอนแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative learning) ของบุคลากรผู้สอนด้านสาธารณสุขที่ทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมหลัก ที่เรียกว่า MOPH ประกอบด้วย M: Mastery โดยสอนให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเองให้มีศักยภาพสูงสุด O: Originality ฝึกสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆต่อระบบสุขภาพได้ P: People -Center พัฒนาให้รู้จักยึดประชาชนเป็นที่ตั้งและเป็นศูนย์กลางในการทำงาน H: Humility ฝึกให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้บุคคลกรการสาธารณสุขสามารถบรรลุค่านิยมดังกล่าวได้ การเรียนการสอนในลักษณะการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 วิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เป็นวัตรกรรม

- 1) การเรียนการสอนที่เป็นวัตรกรรม พบว่ามีลักษณะเด่นของการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ SOAP (Subjective, Objective, Assessment and Plan) ผู้สอนใช้กรณีศึกษาเป็นโจทย์ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน
- 2) การเรียนการสอนแบบเทคโนโลยีผสมผสาน
- 3) การเรียนการสอน ด้วยการสร้างภาพเคลื่อนไหว (Animation) เพื่อการสื่อสารในการสอน
- 4) การเรียนการสอนแบบประยุกต์องค์ความรู้วัตรกรรม

2.2 วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการ การเรียนการสอนที่ดี

1) การเรียนการสอนแบบกระบวนการเจตคติปัญญาศึกษา เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต
 2) การเรียนการสอนแบบ Active learning โดยใช้รูปแบบ Flipped classroom กับ team based และวัดการเปลี่ยนแปลง growth and fix mind set

3) การเรียนการสอนแบบ ชุมชนเป็นฐาน (Community based) เรียนรู้แบบสหวิชาชีพด้านสุขภาพ

4) การเรียนการสอน ด้วยวิธีการเรียนแบบทีม (team based learning)

3. รูปแบบวิธีการสอนแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จากบุคลากรผู้สอน พบว่า ผู้สอนมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนการสอนแบบ class based โดยผู้สอนมีวิธีการสอนแบบการบรรยายในชั้นเรียน (classroom) ใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ มีการสอนแบบออนไลน์ และวิธีการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assistant Instruction: CAI) และวิธีออนไลน์ บทเรียนให้ผู้เรียนดาวน์โหลดเอกสารเพื่อศึกษาล่วงหน้า ตลอดทั้งมีการใช้โปรแกรมร่วมสอน เช่น KC-Moodle (โปรแกรมที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พัฒนาขึ้น), โปรแกรม Kahoot, Socrative, Google classroom และ Adobe Flash

3.2 ลักษณะการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนด้วยการพัฒนาให้นักศึกษาเรียนรู้ในรายวิชาชุมชน หรือวิชาที่ดำเนินกิจกรรมในชุมชนด้วยการเป็นครู ก. (เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้การศึกษาชุมชน) ไปถ่ายทอดความรู้ ทักษะการศึกษาชุมชน เรียนรู้ปัญหาสุขภาพชุมชน วิเคราะห์ปัญหา จนนำไปสู่การวางแผนการจัดการโครงการสร้างเสริมสุขภาพชุมชนได้

ส่วนสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวมจากบุคลากรที่มีการเรียนการสอนแบบ transformative learning ดังนี้

ด้านการเตรียมการสอน	พบว่า ส่วนใหญ่แต่ละรายวิชา ผู้สอนดำเนินการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ประชุมทีมผู้ร่วมสอนชี้แจงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ร่วมออกแบบเกณฑ์ประเมินผล จัดทำคู่มือการเรียนสำหรับนักศึกษา และมีการเตรียมแผนการสอน - ทีมผู้สอนจัดเตรียม/แบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10-15 คน โดยกำหนดอาจารย์ประจำกลุ่มๆละ 1 คน เรียกว่า “โครงการแม่” ซึ่งเป็นชั้นเรียนรวมใช้รูปแบบการเรียนโดยมีวิทยากรกระบวนการ และผู้อำนวยความสะดวก (อาจารย์ประจำกลุ่ม) - ทีมผู้สอนแยกสอนแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการแบบ active learning - แจกคู่มือศึกษาล่วงหน้าด้วยระบบ e-learning/ กลุ่ม Facebook ในรายวิชา
ด้านการสอน	พบว่า ส่วนใหญ่แต่ละรายวิชา ผู้สอนดำเนินการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ทีมผู้สอนชี้แจงแผนการเรียนและข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน - ทีมผู้สอนสอนแบบบรรยายเพื่อเปิดประเด็นโดยมีวิทยากรกระบวนการนำเวที แล้วแบ่งกลุ่มนักศึกษาตามกลุ่มทีมผู้สอนทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบ active learning - มอบหมายงานและส่งงานในระบบ e-learning
ด้านการประเมินผล	พบว่า ส่วนใหญ่แต่ละรายวิชา ผู้สอนดำเนินการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลระหว่างการเรียนรู้และหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนโดยทีมผู้สอนประจำกลุ่ม

อภิปรายผล

จากการค้นหาคุลากรด้านสุขภาพในสถาบันการศึกษาที่สอนด้านสาธารณสุข มีรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนที่ก่อให้เกิดค่านิยมหลัก (Core Value) ที่เรียกว่า MOPH ประกอบด้วย M: Mastery สอนให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเองให้มีศักยภาพสูงสุด O: Originality สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆต่อระบบสุขภาพได้ P: People -Center พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน H: Humility ฝึกให้เป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม กล่าวได้ว่า Transformative Learning เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนด้านสาธารณสุขสามารถบรรลุค่านิยมดังกล่าวได้ เพราะผู้เรียนได้ใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นอย่างดี (อรพวรรณ โสภณธรรมรักษ์, 2560) ซึ่งจากการศึกษานี้ค้นพบว่าผู้สอนมีวิวัฒนาการผู้เรียนให้มีความสามารถด้วยวิธี ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน แบบบรรยายในชั้นเรียน (Class based) ผู้สอนส่วนใหญ่นิยมสอนในลักษณะการสอนแบบการบรรยายในชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้สอนมีรูปแบบการสอนด้วยแบบบรรยายในชั้นเรียน โดยมีรูปแบบการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติ (role play) เพิ่มเติมจากฟังการบรรยายเพื่อสร้างแนวคิด การรังสรรค์จากการรับรู้ (perception) ของผู้เรียนมาเป็นฐานในการคิด วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการวางแผน การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการแสดงออกจากบทบาทที่ตนเองได้ออกแบบด้วยตนเอง (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549) ซึ่งวิธีการนี้ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้ด้วยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายและวิพากษ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ทิศนา เขมมณี, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้สอนเรื่องการใช่วิธีการแสดงบทบาทสมมติ ทำให้ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการประมวลความคิดก่อนที่จะแสดงออก ทำให้ผู้สอนสามารถประเมินได้ว่าสิ่งที่ผู้เรียนคิดเป็นอย่างไร และสามารถวิพากษ์ แนะนำให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ผู้เรียนยังบกพร่องได้ อย่างเหมาะสม

ส่วนเทคนิคการสอนด้วยวิธีการใช้สื่อแบบ online/ e-learning และสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เทคนิคนี้ผู้สอนนำมาใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่ดี สามารถใช้เวลาในเวลาเรียนในการฝึกฝนทักษะ และเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองและสามารถปรับปรุงการเรียนของตนเองได้ (มณี ศรีวิบูลย์, 2551) เทคนิคนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยการนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวกได้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานไปกับการเรียนรู้และง่ายที่จะเข้าใจบทเรียนมากขึ้น (พรภิรมณ์ สุขะ, 2559) การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงถือว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีบทบาทสำคัญวิธีหนึ่งในปัจจุบันที่ช่วยให้ผู้สอนกับผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบัน หลายสถาบันการศึกษาจึงใช้วิธีการออนไลน์การเรียนการสอนในหลายสาขาวิชา รวมถึงการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (ปวีณภัทร นิธิตันดิวัฒน์, 2560) ซึ่งรูปแบบการสอนแบบ online/ e-learning ที่ผู้สอนใช้เป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนประกอบ ดังนี้

1.1 เคซี-มูดเดิล (KC-Moodle) เป็นการเผยแพร่สื่อ บทเรียน หรือแบบฝึกหัดแบบออนไลน์ ของรายวิชาที่สอนไว้ในระบบ ออนไลน์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ เป็นเทคนิคใหม่ที่ทำให้นักศึกษาสะดวกที่จะดาวน์โหลดเอกสารมาใช้ประกอบการเรียนหรืออ่านประกอบล่วงหน้าทำให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าชั้นเรียน เมื่อเข้าชั้นเรียนผู้สอนบรรยายเพิ่มเติมทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น จากการทดลองใช้เทคนิค KC-Moodle ของหรรษา เศรษฐบุปผา, สมบัติ สกมลพรณ์ และสุวิทย์ อินทอง (2560) พบว่าภาพรวมส่วนใหญ่ผู้เรียน ร้อยละ 80 มีความพร้อมและมีความเข้าใจใน

บทเรียนมากขึ้น เมื่อเข้าชั้นเรียนผู้สอนเพียงแต่สร้างโจทย์ปัญหาขึ้น ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถอธิบายได้อย่างดี เนื่องจากผู้เรียนศึกษาเนื้อหามาแล้วล่วงหน้า แต่ทั้งนี้โจทย์ปัญหาที่เป็นกระตุกควรต้องเป็นปัญหาปัจจุบันและทันสมัย

1.2 คาฮูท (Kahoot) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วยการใช้เกมสมาเป็นกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อการเรียนการสอนและตอบคำถามจากโจทย์ปัญหาที่ผู้สอนกำหนดขึ้น โดยให้ผู้เรียนใช้โทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน หรือ แท็บเล็ต (Tablet) วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนสนุกกับการตอบคำถาม ซึ่งผู้สอนสามารถประเมินผล โดยผ่านการตอบคำถาม การอธิบาย หรือการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาในช่วงเวลาการเรียนนั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนริลักษ์ณ์ ปัทมะทัตต (2558) พบว่า การใช้โปรแกรม Kahoot สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนสนุกสนานกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ เนื่องจากโปรแกรม Kahoot ให้ผลตอบเร็ว และผู้เรียนทราบคะแนนทันทีทำให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นทำโจทย์ข้อต่อไป อีกทั้งยังฝึกทักษะการทำงานเป็นทีมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ให้นักเรียนเล่น Kahoot เป็นกลุ่มซึ่งยังสอดคล้องกับการศึกษาของวรลักษณ์ วิฑูวินิต และจรัญ แสนราช (2559) ได้อธิบายว่าการใช้ Kahoot ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดและตอบคำถามได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากผู้เรียนต้องแข่งขันกันประมวลผลความคิดของตนเองเพื่อตอบคำถามจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดได้เร็วมากขึ้น

1.3 โซคราทีฟ (Socratic) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบออนไลน์ซึ่งแสดงผลการสอบให้ผู้เรียนทราบผลได้ทันที ผู้สอนใส่ภาพประกอบคำอธิบายต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนพิมพ์คำตอบ ซึ่งพบว่าจุดเด่นที่สำคัญของเทคนิคนี้คือ ผู้เรียนสามารถทำข้อสอบผ่านอุปกรณ์หลากหลายแพลตฟอร์ม (Platform) ที่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้เช่น มือถือแบบสมาร์ทโฟน (Smartphone, Tablet) และเครื่องคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้สอนสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ทันที และยังเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่นักศึกษายังบกพร่องอยู่ได้ทำให้ให้นักศึกษามีความเข้าใจมากขึ้นได้สอดคล้องกับการศึกษาของอรรคเดช โสสองชั้น (2556) พบว่าการสอนด้วยเทคนิคนี้ทำให้นักศึกษาสามารถใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม กล่าวได้ว่าหากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะทำให้ผู้เรียนเข้าถึง เข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนนำเสนอได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิชัย พัวรุ่งโรจน์, ภัทรพงศ์ พงศ์ภัทรกานต์ และสุชาดา พรหมโคตร (2560) ที่อธิบายว่าการใช้เทคนิคนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ทราบผลตอบกลับทันที (Instant Feedback) ผู้เรียนสามารถตอบคำถามตามลำดับและไม่สามารถเปลี่ยนคำตอบได้ จะต้องมีความพร้อมในองค์ความรู้ที่กำลังเรียนในขณะนั้นมาตอบได้ทำให้ผู้เรียนต้องพิจารณาคำตอบอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะการตัดสินใจที่ดีขึ้น

1.4 อโดบี แฟลช (Adobe Flash) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้สื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพที่เคลื่อนไหวได้ ทำให้เรียนรู้ได้ง่ายจากการเห็นภาพลักษณะใกล้เคียงวัตถุจริง ผู้สอนเผยแพร่สื่อบนระบบออนไลน์โดยกำหนดให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษามาก่อนเข้าชั้นเรียน ซึ่งเทคนิคนี้ผู้สอนสามารถเพิ่มรูปแบบการตอบสนองให้กับสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อได้โดยตรงอีกด้วย ง่ายแก่การเข้าใจ สอดคล้องกับการศึกษาของอรยา ม่วงมนตรี และสวียา สุรมณี (2558) พบว่าการใช้อโดบี แฟลช ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาตามความสามารถของตนเอง ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ และสามารถเรียนเนื้อหาซ้ำก็ครั้งก็ได้ เทคนิคนี้ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีทัศน์ ส่วนวรรณ์ทนา สิ่งช่วย และนคินทรพัฒนชัย (2559) อธิบายว่า การสอนด้วยเทคนิคนี้เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ มีลักษณะการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้ สามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรีบุญ กัณฑ์พิทักษ์ (2555) พบว่าเทคนิคการสอนแบบ อโดบี แฟรช ทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปสาระการเรียนรู้ได้ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สอนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและยังสามารถประเมินผลระยะสั้นได้ ตลอดทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ต้องคำนึงถึงความเสถียรของระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยด้วย รวมทั้งความเพียงพอของอุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊คที่ผู้เรียนบางคนยังไม่มีอุปกรณ์เหล่านี้ ดังข้อเสนอแนะของผู้สอน A1 กล่าวว่า

“สวัสดีมาก...การใช้เทคนิคเหล่านี้มาร่วมสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจได้ตลอดเวลา แต่ผู้สอนต้องเตรียมอะไรมาเยอะ ๆ หน่อย.....เราสามารถวัดหรือประเมินผลนักศึกษาเป็นช่วง ๆ ได้...แต่ก็นั่นแหละ นักศึกษาบางคนไม่มีโทรศัพท์หรือไอแพด เลยทำให้กิจกรรมล่าช้าหน่อย..สถาบันการศึกษาต้องเตรียมพร้อมเรื่องเหล่านี้ด้วย หากจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง”

2. การจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สอนมีวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริงของชุมชน โดยผู้สอนใช้ข้อมูลทฤษฎีมา เป็นพื้นฐานการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากทฤษฎีไปสู่ความเป็นจริงได้ ด้วยการเรียนรู้กับชุมชนจริง ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยการนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงของชุมชนเพื่อการเข้าถึงปัญหา การแก้ปัญหาด้วยศาสตร์ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาจากทฤษฎีกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรีวรรณ ฉัตรสุวิงศ์ (2557) พบว่าการเรียนการสอนแบบการใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้สามารถพัฒนากระบวนการคิดและทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ ทั้งยังสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ไขหรือจัดการกับปัญหาด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยหัวใจของนักสาธารณสุขได้ และจากการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้และปฏิบัติงานในวิชาชีพและการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิโรจน์ สารรัตน์ (2556) พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่ด้วยศาสตร์การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณได้ดี กระบวนการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ มีความพร้อมที่จะไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการจัดการ ซึ่ง Wagner (2013) อธิบายไว้ว่าการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นคุณลักษณะเชิงการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์สหวิทยาการ ด้วยการยึดโครงการชุมชนเป็นฐาน (Project-Based) เชื่อมโยงท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาในโลกยุคปัจจุบันและอนาคต กล่าวได้ว่ากระบวนการเหล่านี้เป็นการพัฒนาทักษะที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นลำดับแรกเพื่อผู้เรียนสามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ส่วนใหญ่ ผู้สอนมุ่งเน้นการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถมองสภาพการณ์จริงและสามารถค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยองค์ความรู้ที่เรียนมาจัดการกับปัญหานั้น ๆ ได้ หากผู้สอนจัดกระบวนการให้มีประสิทธิภาพจะสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจแนวทางการวางแผนการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนได้เป็นอย่างดี รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะสร้างผู้เรียนพันธุ์ใหม่ที่มีจิตวิญญาณแห่งการทำงานเพื่อปวงชนได้ด้วยหัวใจ (สุนันทา ทองพัฒน์ สุภาพิชญ์ มณีสาคร และโพน โบรมัน, 2557)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างรอบคอบ รัดกุม ต้องรู้จักและทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอดแทรกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนต้องตัดสินใจได้ และต้องออกแบบวางแผนกระบวนการเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วยความร่วมมือระหว่างผู้สอนหรือทีมสอนด้วยกัน โดยต้องจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ได้อย่างอิสระและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเอง ทั้งในมิติของความเชื่อสมมติฐานเดิม ๆ ของตนเองไปสู่การสร้างกรอบอ้างอิงของความคิดใหม่จนสามารถบูรณาการความรู้ใหม่ จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของตนเองที่สามารถ

เชื่อมโยงและนำความรู้นั้นไปใช้ในการเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สอน A2 กล่าวว่

“การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันผู้สอนต้องทำงานเป็นทีม ประชุมร่วมกันออกแบบวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ ระดมกันคิดค้น หาวิธีให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น คิดได้ ทำเป็น แต่อาจารย์ที่เป็นทีมต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน มองนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง เราแค่เป็นที่เลี้ยง บอกถูกผิด แนะนำ ส่วนการดำเนินเรื่องปล่อยให้มันเป็นเวทีของนักศึกษา ถึงเวลาที่มีการสอนต้องเปลี่ยนแล้วละ และต้องทำ”

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านสุขภาพหรือสาธารณสุขควรประยุกต์เทคนิคต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมจากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์ โดยชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ ตลอดจนทั้งเทคนิคการสอนแบบ class based ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และนำเทคนิคการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาช่วย เช่น KC –Moodle/ Kahoot/ Socrative/ Adobe Flash/ Role play พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาด้วยเทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพ

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรจัดรูปแบบการสอนในลักษณะทีมที่มีความเชี่ยวชาญมาร่วมออกแบบการสอนซึ่งประกอบด้วย ผู้ประสานรายวิชา คณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะสอนและตัวแทนผู้เรียน มาร่วมออกแบบการเรียนการสอนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น สาขาพยาบาลศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ เภสัชศาสตร์และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคนิค/ วิธีการสอนแต่ละศาสตร์เพื่อหารูปแบบที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับการศึกษายุค 4.0

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์การก้าวสู่บริบทสากลของนักสาธารณสุขไทย ผู้เรียนไทยในแต่ละระดับ การศึกษาควรมีคุณลักษณะและทักษะใดเพื่อเป็นฐานการสร้างสมรรถนะการแข่งขันในอนาคตและควรมีการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของทักษะสำคัญในอนาคต

บรรณานุกรม

ทิตินา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นริลักษณ์ ปีทมะทัตต. (2558). การใช้สื่อการสอน Kahoot เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2561, จาก http://swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_emp_research/2813.pdf.

ประเวศ วะสี. (2547). วิถีมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สู่พหุภูมิใหม่แห่งการพัฒนา, *วารสารหมออนามัย*, 12(4), 7-21.

ปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์, สุรีย์ จันทร์เรือง และวิภาศิริ นราพงษ์. (2560). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการศึกษา

พยาบาล. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*, 28(2), 183-191.

- พรภิรมย์ สุขะ. (2559). การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิเคราะห์และออกแบบระบบเรื่องการเรียนรู้การสอนแบบใช้สื่อการ PowerPoint กับ การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ระดับปีที่ 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2562, จาก [http:// www. atc. ac. th /Thaiatc/office_atc/ATC_Research/ATC_Research/Flie.pdf](http://www.atc.ac.th/Thaiatc/office_atc/ATC_Research/ATC_Research/Flie.pdf).
- มณี ศรีวิบูลย์. (2551). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษาด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. (รายงานผลการวิจัย). สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 จาก [http://www. thaiedresearch. org/ index. php/home/paperview/198](http://www.thaiedresearch.org/index.php/home/paperview/198).
- วรรณทนา สิงห์ชัย และ นนทพร พัฒนชัย. (2559). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วยโปรแกรม Adobe Flash CS6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, *วารสารโครงการนวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 2(2); 16-26.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิสดศรีสุชดิวงศ์.
- วิชัย พัรุ่งโรจน์, ภัทรพงศ์ พงศ์ภัทรกานต์ และสุชาดา พรหมโคตร. (2560). แนวโน้มวิธีการเรียนการสอนยุคใหม่ ด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*, 3(2) 43-68.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2546). การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(1), 30-37.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีศึกษานวัตกรรมการศึกษาศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ.
- วรลักษณ์ วิฑูวินิต และจรัญ แสนราช. (2559). การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดียเสมือนจริงเรื่องประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมอยุธยา: กรณีศึกษาวัดพระราม, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 2(3) 96-108.
- ศรันชญ์ กันพิทักษ์. (2555). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการศึกษาก่อสร้างเว็บไซต์เบื้องต้นด้วย Adobe สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562, จาก <https://sites.google.com/site/httpbitly42331316/haelng-xangxing>.
- ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์. (2557). *กระบวนการทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สถาบันเพื่อการบูรณาการศึกษากายภาพมนุษย์. (2557). การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างบูรณาการ. *วารสาร Hipo*, 1(2), 1-8.
- สมสิทธิ์ อัสตรนินี และกาญจนา ภูครองนาค. (2555). การศึกษาวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดปัญญาศึกษาเพื่อการปมเพาะความซื่อตรง. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 18(2), 225-242.
- สุนันทา ทองพัฒน์, ศุภาพิชญ์ มณีสาคร และ โพน โบว์แมน. (2557). การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตพยาบาลชุมชน: กรณีศึกษาโรงพยาบาลน้ำพองและโรงพยาบาลอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 8(4), 382-386.
- สุวณีย์วรากร. (2558). ครู: อกิวัฒน์การเรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 2(1), 65-58.

- หรรษา เศรษฐบุปผา, สมบัติ สกกุลพรรณ และสุวิทย์ อินทอง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร*, 18(3), 1-11.
- องค์อร ประจันเขตต์ (2557). องค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา ทางเลือกใหม่ของการบริหารการศึกษา. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(1), 107-113.
- อรพรรณ ไสภธรรมรักษ์. (2560). *Transformative Learning สร้างบุคลากรระบบสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562. จาก [http:// www. thaihealth.or. Th /Content/ 36007-Transformative. html](http://www.thaihealth.or.th/Content/36007-Transformative.html).
- อรยา ม่วงมนตรี และสวียา สุรมณี (2558). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Adobe Flash CS6 เบื้องต้น. *วารสารโครงการงานวิทยาการ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 1(1); 33-39.
- อรรคเดช ไสสองชั้น. (2556). *การใช้งานโปรแกรม Socrative*. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2561. จาก [https://webs. rmutl.ac.th/assets /upload/files/2016/09/20160908101715_36446.pdf](https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101715_36446.pdf).
- Altobelli, L, C. (2017). Sharing histories a transformative learning/teaching method to empower Community health workers to support health behavior change of mothers. *Journal of human resources for health*, 15(5), 2-9.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative dimensions of adult learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezirow, J. (2000). *Mezirow and transformation theory*. Retrieved September 30, 2019, from [http:// dl. icdst.org/ pdfs/files1/a70ecbf02072de8252e9d8d31bbdb6c1.pdf](http://dl.icdst.org/pdfs/files1/a70ecbf02072de8252e9d8d31bbdb6c1.pdf).
- Mezirow, J. (2003). Transformative learning as discourse. *Journal of transformative education*, 1(1), 58 – 63.
- Phillipi, J. (2010). Transformative learning in health care. *Journal of lifelong learning*, 19, 39-54.
- Wagner, T. (2016, September 22). *What does it mean to be a change leader in education*. Retrieved September 27, 2019. From <http://www.tonywagner.com/what-does-it-mean-to-be-a-change-leader-in-education>.